

السلامة من البرص

● مشخصات سوره

- ◁ ترتیب نزول
- ◁ ترتیب چینش
- ◁ تعداد آیات
- ◁ تعداد کلمات
- ◁ تعداد حروف
- ◁ تعداد لفظ جلاله الله
- ◁ اسامی دیگر سوره

● مقدمه

﴿ محور سوره: توحید

﴿ در تکوین

﴿ در تشریع

﴿ نتیجه: قوانین الهی

﴿ مسبوق به تکوین

﴿ ملحق به تکوین

﴿ برهان پذیر

﴿ بازگشت به تکوینیات

﴿ بازگشت همه چیز به توحید

● آیه شریفه ۱

﴿ احکمت و فصلت ﴾

﴿ معانی غیردقیق: ۶ معنای مورد نقد علامه(ره)

﴿ معنای دقیق

﴿ درجه اعلی و ادنی قرآن

﴿ لدینا لعلی حکیم.... بلسان عربی مبین

﴿ احکام: توحید..... تفصیل: آثار توحید

﴿ یس والقرآن الحکیم

﴿ جمع بندی: ﴿ احکام در تمام مراحل

﴿ تفصیل در مرحله لفظ

● آیات شریفه ۲ و ۳

﴿ حکیم خبیر (صفات آخر آیات)

﴿ آموزه اخلاقی

﴿ آموزه علمی: دلیل محتوای آیه

﴿ حکیم: احکمت آیاته

﴿ دادن حکمت هم کار اوست

﴿ شرط اخذ حکمت

﴿ دایره حکمت

﴿ خبیر: فصّلت

● آیات شریفه ۲ و ۳

﴿ تفاوت انذار و تبشیر ﴾

﴿ انذار: وعید تلویحی، احتمالی و مطابق کرامت

﴿ تبشیر: وعده تصریحی، قطعی و مطابق عدالت

﴿ رابطه استغفار و توبه

﴿ نظر مرحوم علامه

﴿ نظر مرحوم طبرسی

﴿ نظر مرحوم امام فخر رازی

﴿ نظر مرحوم آلوسی

﴿ نظر مختار

﴿ مصداق تبشیر: استغفار و توبه

﴿ زمان پذیرش

﴿ روند

﴿ راهکار

﴿ اثر

﴿ پاداش

﴿ یمتعمکم...

﴿ الی اجل مسمی

﴿ حیات طیبه

﴿ یوت کل...

﴿ اعطاء توفیق

﴿ پاداش توفیق

﴿ مصداق انذار: و ان تولوا

﴿ در مقابل:

﴿ الا تعبدوا...

﴿ ان استغفروا...

﴿ توبوا اليه...

﴿ نتیجه:

﴿ انی اخاف...

● آیه شریفه ۵

﴿ بساط بهانه گیری:

﴿ يقولون ان بیوتنا عوره

﴿ قد يعلم الله الذين يتسللون منكم لواذا

﴿ یشنون صدورهم.....

﴿ هدف: لیستخفوا منه

﴿ حالات انسان:

﴿ علنی و آشکار: و ما يعلنون

﴿ درون و مخفی: و يعلم ما یسرون

﴿ درون درون: علیم بذات الصدور

● آیه شریفه ۶

« علی الله رزقها:

« رزاق و ...: برهان توحید

« رزاقیت: « غایی

« فاعلی: « قول

« فعل

« الگوی مطلوب: « حرص در تلاش

« قناعت در مصرف

● آیه شریفه ۷

﴿ یوم

﴿ روز در مقابل شب

﴿ مجموع شبانه روز

﴿ دوران

﴿ ظرف بروز قدرت خداوند: معنای صحیح

● آیه شریفه ۷

﴿ عرش

﴿ جرمی و جسمی

﴿ سقف

﴿ داربست

﴿ کنایه از قدرت

﴿ خداوند منزله از زمان و مکان

﴿ عرش: علم

﴿ استواء: ابتناء و تدبیر

● آیه شریفه ۷

﴿ لیبلوکم

﴿ ابتلا برای تمیز

﴿ تمیز برای جزا

﴿ جزا برای تحقق وعده

﴿ اگر احسن عملا نشد

﴿ عدم ترقی

﴿ ادنی شدن از آسمان و زمین

● آیه شریفه ۷

﴿ سحر

﴿ الفاظ

﴿ فصاحت و بلاغت

﴿ اعجاز

﴿ محتوا: این مد نظر است

● آیه شریفه ۷

﴿ زمان بندی خلقت

﴿ خلق آسمان و زمین و مقدرات

﴿ ۲ روز آسمان

﴿ ۲ روز زمین

﴿ ۲ روز مقدرات

﴿ تامین ارزاق

﴿ ۴ روز: کنایه از ۴ فصل

● جمع بندی آیه شریفه ۷

- « اصل خلقت: الله خالق كل شیء »
- « بهترین خلق: احسن كل شیء خلقه »
- « صعوبت تعیین ترتیب خلق »
- « اشاره به ترتیب برای فهم بشر »
- « هدف خلقت: لیبلوکم ایکم احسن عملا »
- « موقتی بودن این نشئه: اذا الشمس کورت »

● آیات شریفه ۹، ۱۰ و ۱۱

﴿ مصداق آیات:

﴿ فحوا: کفار

﴿ مدلول: عام (مسلمان و کافر)

﴿ متعلق موضوع: نعمت و نعمت

﴿ فاعل موضوع: خداوند متعال

﴿ نعمت: اذقنا، منا

﴿ نعمت: مسته

﴿ واکنش

﴿ کافر

﴿ نعمت: لفرح فخور

﴿ نقت: لیئوس کفور

﴿ ریشه:

﴿ عدم اعتقاد به مبدا فاعلی

﴿ مستوریت اعتقاد

﴿ مومن

﴿ نعمت: شکر

﴿ نعمت: صبر

﴿ صبر:

﴿ ظاهر: اخبار، باطن: انشاء

﴿ انواع صبر: ممدوح و مذموم

﴿ چرایی صبر: کنترل خویش

﴿ ریشه صبر: لکیلا تاسوا...

﴿ نتیجه صبر: اجر و مغفرت

﴿ جمع بندی

﴿ دنیا متجر اولیاست

﴿ انسان دو بعدی است

﴿ انی خالق بشرا من طین

﴿ نفخت فیه من روحی

﴿ جدال دائم دو بعد انسان

﴿ حاکمیت دانی = تعطیل عالی

﴿ حاکمیت عالی = تعدیل دانی

● آیه شریفه ۱۲

﴿ احتمالات در لعلک تارک:

﴿ ناصحیح

﴿ تعطیل کل ابلاغ

﴿ تعطیل بعض ابلاغ

﴿ میل شدید به ترک کل یا بعض ابلاغ

﴿ میل خفیف به ترک کل یا بعض ابلاغ

« چرایی نادرستی این احتمالات:

« لعل دال بر قطعیت نیست

« اقتضای عصمت ابلاغ کامل است

« کلام حضرت کلام خداست

« شروع آیه بعد با «ام» منقطعه

« صحیح: احتمال منتفی ترک بعض ابلاغ

« به خاطر انکار مشرکان

« به خاطر افترا خواندن آیات

‹ ریشه: الاعراب اشد کفرا و نفاقا

‹ ایجاد نگرانی

‹ اعطاء شرح صدر

‹ مهربانی شدید حضرت

‹ منع خداوند از غصه

‹ ضرورت ابلاغ: قل لهم فی انفسهم
قولا بلیغا

« ظاهر کلام خداوند

« دال بر قطع

« دال بر عدم قطع

« ناظر به خداوند: قطعیت

« ناظر به بندگان: عدم قطعیت

● آیه شریفه ۱۳

« امور عالم < عادی

< غیرعادی

< بدون ادعا و تحدی: کرامت

< با ادعا و تحدی: معجزه (همگانی همیشگی)

< پیامبر عصری و مصری

< پیامبر اولوالعزم: < همگانی غیرهمیشگی

< همگانی همیشگی

﴿ انواع تحدی:

﴿ کل قرآن

﴿ ده سوره

﴿ یک سوره

﴿ موضوع تحدی:

﴿ فقط فصاحت و بلاغت

﴿ همه جنبه ها از جمله فصاحت و بلاغت

﴿ ترتیب تحدی:﴾

﴿ ترکیب مکی و مدنی در سوره ها

﴿ تنوع در انواع تحدی کلام ثابت

﴿ ده سوره = سور خاص دهگانه

﴿ توجه به تفاوت در تحدی

● آیه شریفه ۱۴

﴿ احتمالات در یستجیبوا لکم:

﴿ خطاب به کفار: نظر صحیح

﴿ خطاب به مومنین

﴿ خطاب به حضرت(ص)

﴿ آیه شریفه ۵۰ سوره قصص

﴿ عدم تعظیم به جمع در خطاب

﴿ عدم نیاز حضرت به استدلال

● آیات شریفه ۱۵ و ۱۶

﴿ تلقی از دنیا:

﴿ صحیح: مزرعه

﴿ حضرت ابراهیم علیه السلام

﴿ حضرت یوسف علیه السلام

﴿ حضرت عیسی علیه السلام

﴿

‹ ناصحیح: مقرر

‹ چرایی: زندگی انسان:

‹ گیاهی

‹ حیوانی

‹ به برخی آرزوها می رسد: ما سعی

‹ به برخی آرزوها نمیرسد: اعمالهم

‹ انسانی

﴿ نتیجه: ﴾

﴿ کل هویت او در برابر ما مسئول است
کل نظام ما در برابر او مسئول نیست

﴿ چرایی: قاعده:

﴿ آخرت خواهی: اسراء / ۱۹

﴿ دنیا خواهی: هود / ۱۵، شورا /
۲۰، اسراء / ۱۸.

﴿ چگونگی:

﴿ سالبه کلیه: هیچکس نمی رسد

﴿ موجبہ کلیه: همه ناکام می شوند

﴿ چرایی:

﴿ عالم، عالم بازی نیست

﴿ رهاکردن آخرت = اصالت دنیا

« اصالت دنیا=بی پروایی در کار
« گم شدن انجام مانند آغاز
« چرایی:

« دنیا زهره است خوردنی نیست
« خوردنش بیماری زاست
« بیماریش وباست و باعث بی آبرویی

﴿ ویژگی زندگی دنیا:

﴿ وجود سختی ها:

﴿ محتاج نکاح و غذا بر خلاف فرشته

﴿ زحمت نکاح و طلاق بر خلاف حیوان

﴿ قرار گرفتن لذت در نکاح و غذا

﴿ صادق: لذت = مزد و بهانه

﴿ کاذب: لذت = هدف نکاح و غذا

« دو بعدی بودن:

« مومن: معبر و وسیله می داند

« کافر: مقرر می داند و سوء استفاده می کند

« گرفتاریش بلافاصله نمایان نمی شود

﴿ قرآن و دنیاپرستی:

﴿ قرآن: کتاب هدایت

﴿ قرآن: ناظر به حقیقت انسان

﴿ شفاء لما فی الصدور: نمونه = تذکر مرگ

﴿ مایه کار و تلاش

﴿ باعث عدم دلبستگی

﴿ موجب آرامش

● آیه شریفه ۱۷

﴿ احتمالات در انسان:

﴿ مومن: علی بینہ

﴿ معنای بینہ

﴿ مصداق بینہ

﴿ راه تشخیص بینہ:

﴿ بینہ صحیح

﴿ بینہ غلط

﴿ مویدات بینہ:

﴿ شاہد:

﴿ انواع شاہد:

﴿ تحمل شہادت

﴿ اعلان شہادت

﴿ مصادیق شاہد

﴿ کتاب

« کافر: لستم علی شیء

« مفهوم:

« کلا چیزی نیستید

« پایه توحیدی ندارید

« عملکرد:

« تکذیب: نفی اثبات (افتراء)

« کذب: اثبات منفی (افتراء)

« کذب: نسبت دروغ به خود

● آیه شریفه ۱۸

﴿ يعرضون علی ربهم:﴾

﴿ طرفین از هم محجوب نیستند

﴿ طرفین از هم محجوبند

﴿ یکی از دیگری محجوب است:

﴿ او را به محضر خدا می برند و می بیند

﴿ در محضر خدا هست، پرده کنار می رود

﴿ خدا در وجود اوست و پرده خود اوست

● آیه شریفه ۲۳

﴿ نتیجه عمل صالح:

﴿ در دنیا:

﴿ خیر مادی

﴿ خیر معنوی:

﴿ اختلاف مومنین

﴿ اختلاف غیر مومنین

﴿ در آخرت: فلاح

انواع تعریف و شناخت:

حد: تام و ناقص

رسم: تام و ناقص

تمثیل:

ریشه استفاده

ابعاد

مثال

مثل

● آیه شریفه ۲۵

﴿ شئون انبیاء:

﴿ بشیر و منذر

﴿ منذر:

﴿ معنای انذار:

﴿ ناصحیح: اجبار

﴿ صحیح: باورسازی

﴿ محدوده انداز:

﴿ ناصحیح: دنیا

﴿ صحیح: دنیا و عقبی

﴿ چرایی و تاثیر انداز:

﴿ ناظر به مردمان آن عصر

﴿ ناظر به مردمان همه اعصار

﴿ ناظر به خاصیت انداز

● آیه شریفه ۲۷

﴿ اشکال کفار:

﴿ موضوع اشکال:

﴿ غیر صحیح: پیام حضرت

﴿ صحیح: خود حضرت

﴿ روند اشکال:

﴿ عدم الدلیل علی وجوب الطاعه

﴿ دلیل علی عدم وجوب الطاعه

﴿ و ما نراک اتبعک ...:

﴿ الذین هم اراذلنا

﴿ بادی الراى

﴿ توهین(مستقیم و غیر مستقیم)

« و ما نرى لكم ...:

« فضل مادی و معنوی

« لكم: حضرت و پیروان

« دلیل علی وجوب عدم الطاعه

« ریشه اشکال: معرفت شناسی

« موید

« مراحل

« نقد

● آیه شریفه ۲۸

﴿ پاسخ حضرت به شبهه اول: من بشر با بینه ام
﴿ ابعاد پاسخ:

﴿ قبول بشر بودن

﴿ هشدار به کفار

﴿ تحلیل عدم قبول کفار

﴿ عدم اجبار

● آیه شریفه ۲۹

﴿ پاسخ حضرت به نتیجه: من اجر نمیخواهم

﴿ ابعاد پاسخ:

﴿ عبارت «مالا»

﴿ عمومیت این سنت

﴿ تعجب از عدم قبول کفار

« پاسخ حضرت به شبهه دوم: من طرد نمیکنم
« ابعاد پاسخ:

« تعظیم پیروان

« تعلیق حکم بر وصف

« عبارت «ملاقوا»

« عدم جواز طرد

« ریشه درخواست طرد

● آیه شریفه 31

« روند نفی در کلام حضرت:

« انلزمکموها و انتم لها کارهون

« لا اسئلكم علیه مالا

« ما انا بطارد الذین امنوا

« لا اقول لكم عندی خزائن الله

« لا اعلم الغیب

« لا اقول انی ملک

« و لا اقول للذین تزدری اعینکم...

● آیه شریفه 32

﴿ پایان مذاکره:

﴿ ریشه پایان یافتن:

﴿ ما انا بطارد الذين امنوا

﴿ اريکم قوما تجهلون

سخن کفار

﴿ جادلتنا فاکثرت جدالنا

﴿ نظنکم کاذبین

﴿ فاتنا بما تعدنا ان کنت من الصادقین

● آیه شریفه ۳۴

﴿ یغویکم:

﴿ تفاوت اغواء و اضلال

﴿ معنای عبارت

﴿ ناصحیح: جبر

﴿ صحیح:

﴿ هدایت اولیه و ثانویه

﴿ اضلال و اغوای ثانویه

● آیه شریفه ۳۵

﴿ ام یقولون افتراه:﴾

﴿ خطاب به حضرت نوح علیه اسلام:﴾

﴿ مقرب: سیاق آیات

﴿ مبعد: تفاوت افعال

﴿ خطاب به حضرت رسول علیه اسلام:﴾

﴿ مقرب: شباهت دو نبی

﴿ مبعد: سیاق آیات

● آیه شریفه ۳۷

﴿ ضمائر ناظر به حضرت حق:

﴿ متکلم وحده:

﴿ توحیدی

﴿ متکلم مع الغیر:

﴿ تکثیری

﴿ تعظیمی

﴿ معیت و شهود: ﴾

﴿ عام: ﴾ معیت: هو معکم اینما کنتم

﴿ شهود: و ما تكون فی شان ...

﴿ خاص: ﴾ مثبت

﴿ معیت: ان الله لمع المحسنين

﴿ شهود: واصنع الفلك باعيننا

﴿ منفی:

﴿ معیت: هو معهم اذ یبیتون...

﴿ شهود: الم يعلم بان الله یری

● آیه شریفه ۳۸

﴿ فانا نسخر:

﴿ جمع بودن پاسخ:

﴿ کار گروهی بوده

﴿ تاکید حضرت بر حیثیت جمعی

﴿ مفهوم سخره:

﴿ انواع سخره

﴿ کارکرد سخره

﴿ مصداق سخره

● آیه شریفه ۴۰

﴿ سوار شدگان:

﴿ من کل زوجین اثنین:

﴿ انواع کل

﴿ نفسی

﴿ نسبی

﴿ مدیریت حیوانات خطرناک

﴿ اهلک

﴿ من آمن

● آیه شریفه ۴۵

﴿ سوال حضرت:

﴿ نوع سوال:

﴿ استفهامی

﴿ تقاضایی +

﴿ اعتراضی

﴿ زمان سوال:

﴿ قبل دعوت پسر

﴿ بعد دعوت پسر +

‹ ریشه سوال:

‹ نجات پسر

‹ در دنیا

‹ در عقبی

‹ رفع ابهام +

‹ روند سوال:

‹ صغری: پسر من اهل من است

‹ کبری: اهل من نجات می یابند

‹ نتیجه: مبهم

﴿ نحوه سوال: ﴾

﴿ استفسار نه اعتراض ﴾

﴿ ندا: استغاثه ﴾

﴿ جلب ترحم: ربّ ﴾

﴿ عدم نتیجه گیری و واگذاری به خداوند ﴾

﴿ تسلیم محض بعد پاسخ خداوند ﴾

● آیه شریفه ۴۶

﴿ کاربرد «اهل»:

﴿ و اهلک الا من سبق علیه القول

﴿ ان ابنی من اهلی

﴿ انه لیس من اهلک

« نهی حضرت توسط خداوند:

« اقتضای نهی

« امکان تحقق از فاعل مختار

« عدم دلالت نهی بر تحقق قبلی

« عدم تحقق متعلق نهی

« سخن حضرت: رب انی اعوذ بک...

« سخن خداوند: اعظک ان تکون...

● آیه شریفه ۴۸

﴿ سلام:﴾

﴿ حقیقت سلام: جزء اسماء الہی

﴿ مفہوم سلام:

﴿ سلامت و سلم

﴿ درود و تحیت

﴿ انواع سلام الہی:

﴿ مطلق: سلام علی موسی و ہارون

﴿ مقید: و سلام علیہ یوم ولد و ...

« سلام به اعتبار فرستنده:

« خداوند: سلام علیه یوم...

« خود فرد: والسلام علی یوم...

« سلام به اعتبار مراتب:

« طبیعت

« برزخ

« قیامت

﴿ تکمله:﴾

﴿ خاص بودن سلام

﴿ تودیع در سلام:

﴿ نفسی

﴿ نسبی

● آیه شریفه ۴۹

﴿ قصه قرآنی:

﴿ ضرورت:

﴿ نافع بودن

﴿ در دسترس نبودن

﴿ صبغه اساسی داشتن

‹ ویژگی ها:

‹ حق است نه خیال و افسانه

‹ عین موضوع بدون کم و زیاد

‹ عدم تضییع وقت با زواید

‹ پیروزی نهایی حق و بطلان باطل

‹ چرایی پیروزی نهایی حق و بطلان باطل

﴿ دلائل عمومیت طوفان: ﴾

﴿ عمومیت دعوت حضرت

﴿ آیات دال بر عمومیت

﴿ جمع آوری حیوانات

﴿ فسیل ماهی بر روی کوه

﴿ روایات دال بر عمومیت

﴿ جمع بندی بحث عمومیت طوفان:

﴿ علم: لست ادری

﴿ قطع بر عمومیت

﴿ احتمال عمومیت: نظر مختار

﴿ قطع بر عدم عمومیت

﴿ احتمال عدم عمومیت

﴿ عمر طولانی حضرت:

﴿ اصل موضوع: مفروض

﴿ احتمالات:

﴿ تعبیر ماه به سال

﴿ معجزه بودن

﴿ عمر طبیعی انسانهای اولیه

﴿ روند عمومیت نبوت حضرت:

﴿ خلق انسان

﴿ وجود کمال برای بشر

﴿ مدنی بالطبع بودن انسان

﴿ نیاز به قانون

﴿ ضرورت اتمام حجت

﴿ عمومیت اتمام حجت و نیاز به قانون

﴿ وثنیت:

﴿ معنای بت پرستی:

﴿ صریح

﴿ غیر صریح

﴿ اساس بت پرستی:

مساله مجسمه سازی

﴿ روند بت پرستی:﴾

﴿ نسل اول: توحید محض

﴿ نسل دوم:

﴿ ساخت مجسمه پدران

﴿ عبادت

﴿ توجه به مجسمه پدران

﴿ نسل سوم: وثنیت محض

‹ ریشه بت پرستی:

‹ حس گرایی

‹ اولین ابزار شناخت

‹ مهمترین ابزار شناخت

‹ فقدان تربیت عقلانی

‹ سوء استفاده ارباب مذاهب

« خاستگاه بت پرستی:

هند:

« کشوری قدیمی

« کشوری اسرارآمیز

« انواع بتها:

« رسمی

« غیررسمی

﴿ مشترکات بت پرستان: ﴾

﴿ شفاعت

﴿ تقریب

﴿ تناسخ

﴿ مقبولات بت پرستان:

﴿ اصل وجود خداوند

﴿ واجب الوجود بودن خداوند

﴿ وحدت ذاتی حضرت حق

﴿ توحید در خالقیت

﴿ ربوبیت مطلق

« انحراف از مقبولات:

« ربوبیت موردی

« انکار معاد

« ترجیح بت بر خداوند

« توجیه بت پرستان:

« عوام

« خواص

« حل و ثنیت توسط اسلام:

« ارائه کامل دین به عوام و خواص

« فعال سازی عقل بشر

« تقریب طبقات مردم

﴿ شبهه شفاعت:﴾

﴿ اصل ثبوت تاثیر غیر خدا

﴿ نفی تاثیر استقلالی

﴿ تصریح خدا به جایگاه اولیاء

﴿ لزوم تعظیم شعائر

﴿ تصریح خدا به توسل به وسایل

- « خلط شرک و استشفاع
- « تتمیم قابلیت قابل نه فاعلیت فاعل
- « در طول و نه عرض اراده الهی
- « مشروط به اذن الهی
- « اتحاد مغفرت و شفاعت
- « ایجاد خوف و رجاء

● آیه شریفه ۵۰

﴿ اعبدوا الله:

﴿ اولین سخن: توحید

﴿ حصر در توحید

﴿ دلالت بر توحید عبادی

﴿ عدم استدلال بخاطر بداهت

● آیه شریفه ۵۰

﴿ اعبدوا الله:

﴿ اولین سخن: توحید

﴿ حصر در توحید

﴿ دلالت بر توحید عبادی

﴿ عدم استدلال بخاطر بداهت

● آیه شریفه ۵۲

﴿ وضع عاد:

﴿ اقتصادی: قوی

﴿ سیاسی: مستکبر

﴿ اعتقادی: وثنیت

« وعده خداوند:

« بارش باران

نکته: تاثیر علل معنوی

« افزایش قدرت

نکته: هم بدنی هم معنوی

« رفع عقیم بودن

● آیه شریفه ۵۳

﴿ عملکرد انبیاء:

﴿ دعوت به توحید

﴿ ادعای نبوت:

﴿ معجزه نداری

﴿ انسان نبی نمی شود

﴿ تو مجنون و سفیه هستی

﴿ غذا می خوری و در بازار می روی...

● آیه شریفه ۵۴

﴿ شهادت:

﴿ انواع:

﴿ اتمام حجت

﴿ کفایت و تبری (فردی، جمعی)

﴿ متعلق:

﴿ خداوند

﴿ کفار

● آیه شریفه ۵۵

﴿ فکیدونی... ﴾

﴿ حجت عقلی بر بطلان الوهیت بتها

﴿ تعجیز کفار:

﴿ انواع

﴿ چرایی

﴿ نتیجه

﴿ ریشه

● آیه شریفہ ۵۶

﴿ وِیْژَگی مَتوْکَّالٌ عَلَیْهِ:

﴿ اللّٰهُ

﴿ رَبِّی وَ رَبِّکُمْ

﴿ مَا مِنْ دَابَّةٍ ...: ﴿ تَمْثِیل

﴿ اِطْلَاق

﴿ شِیْوع

« علی صراط مستقیم:

« فراگیر انحصاری

« مبنای تدبیر الهی

« قطعی الوصول انحصاری

« تکلیف بقیه راه ها

« عدم تبدیل و تحویل

● آیات شریفه ۵۹ و ۶۰

﴿ عصیان رسول:﴾

﴿ ماهیت

﴿ نتیجه

﴿ عاقبت:﴾

﴿ لعنت دنیا

﴿ لعنت آخرت

﴿ سرانجام کار:

﴿ مومنان:

﴿ در دنیا: نجینا هودا...

﴿ در آخرت: نجیناهم من عذاب...

﴿ کافران:

﴿ در دنیا: اتبعوا فی هذه الدنيا...

﴿ در آخرت: و یوم القیامه...

● آیه شریفه ۶۱

﴿ چرایی عبودیت در بیان حضرت:

﴿ انشاکم من الارض

﴿ انواع:

﴿ بلا واسطه

﴿ با واسطه

﴿ مراحل:

﴿ منها خقناکم

﴿ فیها نعیدکم

﴿ منها نخرجکم

« واستعمرکم فیہا:

« مفهوم

« توفیق استعمار:

« مومن: دارد

« کافر: ندارد

« راه استعمار:

« اصل آن

« بستر آن

﴿ قریب مجیب:﴾

﴿ اصل آن

﴿ ریشه

﴿ اثر

﴿ متاع

﴿ ابعاد:

﴿ علمی

﴿ عاطفی

﴿ اندازی

● آیه شریفه ۶۲

﴿ ابعاد مخالفت با حضرت:

﴿ اتنهاانا ان نعبد...:

﴿ سنت خودشان

﴿ سنت پدرانشان

﴿ اننا لفی شک...:

﴿ شک علمی

﴿ شک مریب

● آیه شریفه ۶۳

﴿ پاسخ حضرت:

﴿ اثبات توحید:

﴿ من ربی

﴿ اتانی (ربی)

﴿ من الله

﴿ اثبات نبوت:

﴿ بینہ

﴿ رحمہ

● آیه شریفه ۶۷

﴿ عذاب قوم ثمود:﴾

﴿ نوع: ﴿ مطلق

﴿ مقید

﴿ ابعاد: ﴿ رجفه

﴿ صیحه

﴿ صعق

﴿ نتیجه: هلاک

● آیه شریفه ۶۹

﴿ بالبشری:

﴿ مصداق:

﴿ عدم وقوع عذاب در منطقه حضرت

﴿ عذاب قوم لوط

﴿ تولد حضرت اسحاق علیه السلام

﴿ تولد حضرت اسماعیل علیه السلام

﴿ بعجل حنید:﴾

﴿ میهمان دوستی حضرت

﴿ آوردن غذا نه بردن میهمان: جاء بعجل

﴿ اکرام حداکثری: سمین

﴿ اکرام میهمان ولو ناشناس

﴿ پذیرائی سریع: فما لبث

● آیه شریفه ۷۰

﴿ چرایی خوف حضرت:

﴿ انسان:

﴿ جالب نفع:

﴿ به قدر نیاز

﴿ زهد

﴿ دافع شر:

﴿ خوف

﴿ شجاعت

افراط: حرص

تفریط: خمول

افراط: جبن

تفریط: تهور

● آیه شریفه ۷۱

﴿ احتمالات در فضحکت:

- ﴿ وقوع ایام خاص
- ﴿ خوشحالی شناخت میهمانان
- ﴿ خنده به غفلت قوم لوط
- ﴿ خنده تعجب از غذا نخوردن میهمانان
- ﴿ خنده از بیجا نبودن پیشنهادش
- ﴿ خنده از بشارت فرزند
- ﴿ خنده خوشحالی هلاکت قوم لوط
- ﴿ خنده تعجب از مادر شدن

● آیه شریفه ۷۳

﴿ شبهه دایره شمول اهل البیت:

﴿ عدم موضوعیت معنای لغوی:

﴿ منفی: انه لیس من اهلک

﴿ مثبت: سلمان من اهل البیت

﴿ دلیل خروج همسران:

﴿ در آیه: مذکر بودن افعال و ضمائر

﴿ در غیر آیه: جریان ام سلمه و کساء

﴿ اتعجبین:﴾

﴿ متعلّق تعجب: من امر الله:

﴿ تکوینی

﴿ تشریعی

﴿ سابقه بحث: رحمت الله و برکاته علیکم

﴿ شان خداوند ناظر به موضوع: انه:

﴿ حمید

﴿ مجید

● آیه شریفه ۷۶

﴿ ریشه دستور به اعراض:

﴿ عدم پذیرش دعوت حضرت لوط علیه السلام

﴿ فقدان لوازم شفاعت:

﴿ من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه

﴿ و لا یشفعون الا لمن ارتضى

● آیه شریفه ۷۸

﴿ مصداق هولاء بناتی:

﴿ دختران نسبی نیست:

﴿ خلاف عقل است

﴿ تعداد دختران حضرت

﴿ کثرت مهاجمان

﴿ رسم خاص آن زمان

﴿ دلالت بر دختران قوم

« دختران نسبی است:

« ازدواج کافر و مسلمان

« منبع تعداد دختران: تورات

« عدم اعتقاد قوم به نبوت حضرت

« مقام اتمام حجت با فداکاری

« موضوعیت تبلیغ و منع گناه

﴿ گفتگوی حضرت با قوم:

﴿ هولاء بناتی هن اطهر لكم

﴿ فاتقوا الله

﴿ و لا تخزون فی ضیفی

﴿ الیس منکم رجل رشید

● آیه شریفه ۷۹

﴿ ما لنا فی بناتک من حق: ﴾

﴿ عدم احتیاج: عدم حق

﴿ عدم ازدواج: عدم حق

﴿ عدم رغبت

﴿ اقتضای سنت:

﴿ پاسخ: لقد علمت...، انک لتعلم...

﴿ ریشه: افرایت من اتخذ الهه هواه

● آیه شریفه ۸۰

﴿ لو ان لی بکم قوه:

﴿ کاش جماعتی مدافع داشتم

﴿ کاش خودم نیرو داشتم

﴿ کاش میهمانان نیرومندی داشتم

﴿ کاش از شما مرد رشیدی داشتم: صحیح

● آیه شریفه ۸۱

﴿ واکنش ملائک:

﴿ انا رسل ربک

﴿ لن یصلوا الیک

﴿ فاسر باهلك بقطع من الليل

﴿ و لا یلتفت منکم احد

﴿ ان موعدهم الصبح الیس الصبح بقریب

﴿ اشارات قرآن به عمل قوم لوط:﴾

﴿ فحشاء: اعراف ۷۹﴾

﴿ اسراف: اعراف ۸۰﴾

﴿ جرم: اعراف ۸۳﴾

﴿ ظلم: هود ۸۲﴾

﴿ خبائث: انبیاء ۷۴﴾

﴿ فسق: انبیاء ۷۴﴾

﴿ جهالت: نمل ۵۴﴾

﴿ تفاوت قرآن و تورات:﴾

- ﴿ تعداد فرشتگان
- ﴿ غذا خوردن میهمانان
- ﴿ تعداد دختران
- ﴿ خروج حضرت از شهر
- ﴿ تجسم حضرت حق
- ﴿ رابطه دختران با پدر
- ﴿ همسر حضرت

● آیہ شریفہ ۸۴

﴿ خرید و فروش:﴾

﴿ نوع: کلی یا جزئی

﴿ نحوه:

﴿ کیل

﴿ وزن

﴿ عدد

﴿ مسح

﴿ مشکل:

﴿ خرید: کامل و تمام

﴿ فروش: ناقص و معیوب

« واکنش حضرت:

« تبشیر: انی اراکم بخیر:

« مال و رزق زیاد

« نعمت عقل و هوش

« خیرخواهی من برای شما

« انذار: انی اخاف علیکم...:

« عذاب محیط عقبی علاوه بر دنیا

● آیه شریفه ۸۵

﴿ و لا تبخسوا الناس اشیائهم:

﴿ مفهوم:

﴿ لغوی: نقص

﴿ در آیه شریفه: نقص و عیب

﴿ متعلق:

﴿ ناس

﴿ اشیاء

﴿ پیام: اوج عمومیت(فراگیر دائم)

« اثر کم فروشی:

« اجتماع (مدنی بالطبع)

« تعاملات (داد و ستد با ابزار کیل و میزان)

« نقص در کیل و میزان:

« عدم تعیین مایحتاج

« پرداخت بهایی بیش از کالا:

« عدم اعتماد به تدبیر از فرد به جامعه

« شیوع فساد و عدم اعتماد عمومی

« زوال امنیت روانی و ...

« حرکت جامعه بر مدار نیرنگ به جای تعاون

● آیه شریفه ۸۶

﴿ بقیة الله خير ... ﴾

﴿ ربح فطرى و طبعى هدايت شده از سوى
خدا بهتر از مال ناشى از نقص است

﴿ اگر مومن باشید مى فهميد سخن من درست
است و بقيه الله برايتان بهتر است

﴿ اگر مومن باشید ثواب اطاعت خداوند (برای
آخرتتان) بهتر است

﴿ حفیظ:

﴿ موارد جواز حفظ:

- ﴿ نجات مردم از جهل علمی و عملی
- ﴿ تعلیم کتاب با حکمت و موعظه و ...
- ﴿ امر و نهی، دفاع، جهاد و ...

﴿ موارد عدم جواز حفظ:

- ﴿ حفظ درون انسانها از آلودگی
- ﴿ حفظ انسانها از عذاب الهی

● آیه شریفه ۸۷

انک لانت الحليم الرشيد:

انک تاکيدات عبارت:

ان

لام تاکيد

اسميه بودن خبر ان

مفهوم عبارت:

کنایه: از شما بعيد است

استهزاء غير مستقيم

نزد ما سفیه، نزد خودت حلیم رشید

● آیه شریفه ۸۸

﴿ واکنش حضرت:

﴿ ان كنت على بينه
﴿ رزقني منه رزقا حسنا
﴿ ما اريد ان اخالفكم...
﴿ ان اريد الا اصلاح...
﴿ و ما توفيقى الا بالله...

﴿ اقتضائات امر و نهی:

﴿ عاملیت

﴿ اصلاح طلبی

﴿ توفیق خواهی

﴿ توکل خالص

﴿ انابه متضرعانه

● آیه شریفه ۹۱

﴿ واکنش قوم:

﴿ ما نفقه کثیرا مما تقول

﴿ انا لنراک فینا ضعیفا:

﴿ تاکیدات عبارت

﴿ مفهوم عبارت

﴿ لولا رهطک لرجمناک

﴿ و ما انت علینا بعزیز

● آیه شریفه ۹۶

﴿ سلطان:

﴿ معنا

﴿ متعلق:

﴿ مادی: قدرت و حکومت

﴿ معنوی: برهان و استدلال

﴿ مصداق:

﴿ عصا یا غرق: خاص بعد از عام

﴿ مطلق معجزات: عام بعد از خاص

﴿ پیروزی: ذکر نعمت

● آیه شریفه ۹۷

﴿ امر فرعون:

﴿ رب نیاز نیست

﴿ انا ربکم الاعلی

﴿ ما علمت لکم من الهه غیری

﴿ ما أریکم الا ما اری و ما اهدیکم الا...

● آیه شریفه ۱۰۰

﴿ القرى:

﴿ خود قریه ها:

﴿ حصید: نابودی کامل

﴿ قائم: بقاء آثار قریه

﴿ اهل قریه ها:

﴿ انقراض کامل قوم

﴿ بقاء ذریه قوم

● آیه شریفه ۱۰۱

﴿ ظلم:﴾

﴿ به اعتبار عمل:﴾

﴿ ظالمانه: پاسخ = عادلانه

﴿ عادلانه: پاسخ = ظالمانه

﴿ به اعتبار عامل:﴾

﴿ خداوند: ما ظلمناهم

﴿ کفار: ظلموا

﴿ به اعتبار معمول:﴾

﴿ خداوند: ما ظلمونا

﴿ کفار: انفسهم

● آیه شریفه ۱۰۳

﴿ ذلک یوم مجموع له الناس:

﴿ ذلک: عذاب الآخره

﴿ یوم مجموع: نگفت یوم یجمع الناس

﴿ له: نگفت فيه

﴿ الناس: همه مردم از اولین تا آخرین

● آیه شریفه ۱۰۵

﴿ یوم یات:﴾

﴿ مطلق وقت و غیر محدود

﴿ بازگشت ضمیر به «یوم القیامه»

﴿ بازگشت ضمیر به «الله»

﴿ بازگشت ضمیر به «اجل معدود»

﴿ تکلم در قیامت: ﴾

﴿ نفی مطلق: هذا يوم لا ينطقون

﴿ اثبات مطلق: يوم ياتی کل نفس تجادل ...

﴿ نفی و اثبات نسبی: لا تکلم نفس الا باذنه

﴿ جمع بندی: ﴾

﴿ بدون اختیار و تحت امر خداوند

﴿ مواقف مختلف قیامت

﴿ منهم: من الناس:

﴿ غیر مکلف: صغیر، مجنون و ...

﴿ مکلف:

﴿ شقی

﴿ سعید

● آیه شریفه ۱۰۷ و ۱۰۸

﴿ خالدين فيها:

﴿ مخلد در نارند

﴿ مخلد نیستند:

﴿ دلائل عقلی:

﴿ عمل محدود=جزای محدود

﴿ عادی شدن عذاب

﴿ دلائل نقلی: ﴾

﴿ ما دامت السموات والارض

﴿ الا ما شاء ربك

﴿ لا بئین فیہا احقابا

﴿ ما اظن ان تبید هذه ابدًا

پاسخ عقلی:

« مبنای تصور از قیامت

« ابعاد جزا و پاداش

« حقیقت گناه

« ملکه شدن گناه

پاسخ نقلی:

« ما دامت السموات والارض:»

« تعبیر محاوره ای دال بر تابید

« آسمان و زمین قیامت

« تعبیر درباره بهشت

« الا ما شاء ربك:

« الاّ تاكيدیه

« تعبیر مشابهه در باره بهشت

« لا بئين فيها احقابا: تصریح به خلاف

« ما اظن ان تبید هذه ابدًا: تصریح به خلاف

● آیه شریفه ۱۰۹

﴿ مضمون آیه:

- ﴿ مخالفت، روشی همیشگی: آبائهم
- ﴿ واکنش گذشته، حال و آینده: یعبد
- ﴿ سنخیت مخالفتها: تشابهت قلوبهم
- ﴿ واکنش عادلانه الهی: لموفوهم نصیبهم...
- ﴿ پیروزی نهایی جبهه حق: انا

● آیه شریفه ۱۱۰

﴿ اختلاف:

﴿ انواع اختلاف:

﴿ ممدوح:

﴿ در خلقت و استعداد

﴿ تضارب آراء: قبل العلم

﴿ مذموم: بعد العلم

﴿ بستر اختلاف:

﴿ مالی، سیاسی و ...: عوام و خواص

﴿ عقیدتی و اعتقادی: خاص علماء

﴿ ریشه اختلاف:

﴿ عوام: مقلد غیر موثر

﴿ خواص: علم بدون انگیزه صحیح

﴿ نتیجه اختلاف:

﴿ مالی و ...: محدود و کم خطر

﴿ عقیدتی: جعلوا القرآن عضین

﴿ محل بروز نتیجه اختلاف: قیامت

﴿ لولا کلمه سبقت من ربک لقضی...

﴿ دنیا کشش تصفیه ندارد

﴿ سرنوشت طرفین اختلاف: ﴾

﴿ هر دو معذب

﴿ یکی معذب یکی مفلح

﴿ راه حل اختلاف:

﴿ غلط: تحاکم به طاغوت

﴿ صحیح: رجوع به خدا و رسول

● آیه شریفه ۱۱۱

﴿ تاکیدات آیه:

﴿ انَّ

﴿ کَلَّا

﴿ «ل» در لَمَّا

﴿ «م» در لَمَّا

﴿ قسم محذوف (والله)

﴿ «ل» در لیوفینَّهم

﴿ «ن» در لیوفینَّهم

● آیه شریفه ۱۱۲

﴿ استقامت:

﴿ مفهوم استقامت: قیام به اصلاح

﴿ انواع استقامت:

﴿ مطلق الاستقامه

﴿ استقامه المطلق

﴿ حد استقامت انسان: بیش از کوه

« ریشه استقامت: ان ربی علی صراط مستقیم:

« چرایی: حدیث حضرت رضا علیه السلام

« جایگاه: انتساب انسان به خود توسط خدا

« ویژگی: ادقّ من الشعر و احدّ من السیف

« بایسته: علم و معرفت در کنار عمل و رفتار

« حقیقت: تبدیل انسان به صراط

« حیطة: همه حوزه ها

﴿ نتیجه استقامت:

﴿ مصافحه فرشتگان

﴿ توسعه ابرها بر ایشان

﴿ دریافت روزی از هر طرف

﴿ مستجاب الدعوه شدن

﴿ شیبتنی سوره هود:

﴿ کما امرت: استقامت مطلق

﴿ و من تاب معک: سختی همراه کردن مردم

﴿ و من تاب معک: امتحان سخت عترت علیهم السلام

﴿ عبارات تند سوره: بعدا للقوم الظالمین و ...

﴿ و اخواتها: هول قیامت

● آیه شریفه ۱۱۳

﴿ رکون:﴾

﴿ مفهوم رکون

﴿ انواع رکون

﴿ بستر رکون

﴿ شمول رکون

﴿ حد رکون

﴿ ریشه نهی از رکون

﴿ مراتب کنش و واکنش به ظلم:

﴿ عدم ظلم

﴿ عدم معاونت در ظلم

﴿ عدم رکون به ظالم

﴿ عدم رسمیت ظلم و ظالم

﴿ ظالمین:﴾

﴿ مصداق:﴾

﴿ المنار: معاصرین حضرت

﴿ المیزان: مطلق ظالمین

﴿ ملاک: دین ستیزی

﴿ گستره: اعتقادی و غیر آن

﴿ فتمسکم النار:

﴿ مساس نه خلود

﴿ ظالم: امام داعی به نار

﴿ داعی به نار نه به ذنب

﴿ آتش: مامور عاقل عادل

● آیه شریفه ۱۱۴

﴿ طرفی النهار و زلفا من اللیل:

﴿ استنباط خوارج

﴿ عدم بیان اوقات نماز

﴿ پراکندگی نماز در روز

﴿ ان الحسنات ... ﴾

﴿ مصداق حسنه: صلاه

﴿ بر اساس سياق

﴿ بر اساس غير سياق

﴿ خاصيت صلاه:

﴿ دفع: ان الصلاه تنهى...

﴿ رفع: ان الحسنات ...

● آیه شریفه ۱۱۶

﴿ فلولا...: دلیل سقوط اقوام:

﴿ رفتار اتراف

﴿ سکوت عالمان:

﴿ محوریت نهی نه امر

« سنن الهی:

- « بی نتیجه نماندن قیام ملت
- « بی جواب نبودن قبول تباهی
- « سیالیت عاقبت جوامع متشتت

« تفاوت نظام سنن:

- « ناظر به جوامع دینی
- « ناظر به جوامع غیردینی

● آیه شریفه ۱۱۷

﴿ بظلم:

﴿ قید توضیحی: عدم ظلم خداوند

﴿ شرک: عدم عذاب مشرکین غیرمفسد

﴿ کفر: عدم عذاب کفار غیرمفسد

● آیه شریفه ۱۱۹

﴿ الا من رحم:﴾

﴿ بستر: اختلاف در دین

﴿ نوع: رحمت رحیمیه

﴿ نتیجه: رحمت تنها راه حل اختلاف

﴿ لطافت ادبی: بیان دو از چهار

﴿ و لذلك خلقهم:﴾

﴿ اختلاف: مذكر بودن ذلک

﴿ رحمت:

﴿ رحمت مونث لفظی

﴿ رحم است نه رحمت

﴿ ارجاع ضمیر به مرجع اقرب

﴿ هدف خلقت در سایر موارد

﴿ تطبیق با سیاق آیات

● آیه شریفه ۱۲۰

﴿ کارکرد قصص:﴾

﴿ ناظر به حضرت: تثبیت فواد

﴿ ناظر به مومنین:

﴿ در حوزه تحقیق: تکمیل حق

﴿ در حوزه اخلاق: تکمیل موعظه

﴿ در حوزه اجتماع: تکمیل تذکر

● آیه شریفه ۱۲۳

﴿ علمی: لله غیب...: غیب مخصوص خدا و ...

﴿ انبیاء و اولیاء

﴿ افراد عادی: مادر حضرت موسی علیه السلام

﴿ برخی حیوانات: مثل زنبور عسل

﴿ افعالی: الیه یرجع الامر کله

﴿ عبادی: فاعبدہ:

﴿ چرایی: خالق، رب، صفات جمال و جلال

﴿ مکمل: توکل

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمين